

Universitätsbibliothek Wuppertal

Renati Des-Cartes Principia Philosophiae

Descartes, René

Amstelodami, 1664

Argumentum

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1384)

ARGUMENTUM

X quo edidi quadam specimina ejus Philosophiæ quam veram, & usibus humanis apprime utilem puto, multi ex literatis & quidem precipue ex illis qui præ cæteris ingeniosi & docti ab omnibus existimantur, me ad illam excolendam, atq; integram & vulgandam hortati sunt: Sed quamvis eorum judicio multum tribuam, certius tamen pro ipsâ testimonium præbere mihi videntur alii nonnulli scholarum controversiis innutriti, quod cum maledictis obruere, ac tanquam in herba extinguere summo studio laborent. Tam liberum enim semper fuit philosophari, & tam multi hætenus circa rerum naturalium cognitionem innoxie errarunt, ut si ego post alios fallar, nihil inde periculi humanæ genti sit timendum; sed, si forte veritatem invenero, magna utilitas expectanda: Et ideo fieri potest, ut ii qui amant veritatem, ob tenuem & dubiam spem ejus in meis scriptis inveniendæ, me ad ipsa vulganda invitent; Sed non videtur ulla causa esse posse, cur alii meas opiniones tantâ cum acerbitate impugnent, quam quod firmiter sibi persuadeant esse veras, & timeant ne si veritas cognoscatur nullus amplius honos futurus sui scholasticis istis controversiis, in quibus eorum doctrina consistit. Quoniam autem hi non rationibus, sed solis obtreccationibus me impugnant, non soleo ipsis respondere: Verum unus ex eorum numero Gisbertus Voetius, non contentus, ut cæteri, me erroris & ignorantie insimulare, tam atrocia crimina mihi affingit, viisq; tam obliquis suam in me maledicentiam exercet, ut ejus injurias taceri à me non debere judicarem. Cumq; anno superiore judicium quoddam nomine Academia Ultrajectinæ, cujus tunc Rector erat, edidisset, in quo meâ Philosophiam eo prætextu condemnabat, quod fingeret varias falsas & absurdas opiniones ex ea consequi, pugnantes cum orthodoxa Theologia, coegit me ad istud judicium scripto cuidam, quod tunc forte habebam sub prælo, inserendum, adjunctâ ipsius refutatione, ac simul Voetii virtutum brevi descriptione: ut, quia me non rationibus, sed solâ autoritate aggrediebatur, quantum ejus valere debeat autoritas omnibus notû facerem, eumq; ad falsas istas & absurdas opiniones pugnantes cum orthodoxâ Theologiâ, quas ex meâ Philosophiâ sequi dixerat, proferendas adige-

rem. Quamvis enim ab iis qui supremam utuntur potestate rationem iudicati petere non liceat: certe si ille qui alium in quem nihil habet iuris ausus est condemnare; causus istius condemnationis petenti nullas dat, hoc ipso calumniatorem se esse declarat. Quamobrem expectabam aliquod à Voetio responsum, quo illas opiniones pugnantibus cum orthodoxâ theologia nobis ostenderet, ac se calumnia suspicione liberaret, cum editus est pro ipso prolixus liber, cui titulus Philosophia Cartesiana, sive Admiranda Methodus novæ Philosophiæ Renati des Cartes: sed prodiit sub nomine unius ex ejus discipulis, qui Groningæ est Philosophia Professor, & nulla in eo rationes ad prius scripta probanda vel excusanda, sed novæ tantum calumnia prioribus atrociores continentur. Quippe præter insolentium & vilitatem convitiatorum solis caloniis dignam, nihil in eo libro mitius de me affirmatur, quam quod subdolè ac admodum occultè doceam Atheismum; & tam insolentis ac criminosi maledicti nulla alia probatio affertur, quam quod scripserim contra Atheos, & multi judicent me solide ipsos refutasse: adeo ut nihil unquam scribi possit in quo magis evidens & magis inexcusabilis calumnia reperiat. Quod mihi necessitatem imposuit ipsam hoc scripto refellendi, atque opem Magistratum ad tam importunum calumniatorem coercendum publice implorandi. Cum enim publicis stipendiis fruatur ad juventutem instituendam, & sit Academiæ Professor, si tam atrox & tam insigne ipsius crimen maneret impunitum, autoritate eorum qui illum isto munere fungi permittunt fulciri quodammodo videretur: Et nulli unquam Collegio, nulli ve Republicæ dedecori tribui potest quod aliquis in ea sit nocens, ideo enim ubique leges & Magistratus habentur, quod ubique nocentes esse possint; sed illi maxima laude digni sunt apud quos nulla crimina, postquam fuerunt clare detecta, tolerantur. Cum autem ante aliquot menses paginas 144, sive sex prima folia istius maledicti libri accepissem Ultrajecto, ubi ejus editionem à Voetio curari audiebam, ad illa successivis horis per otium respondi: Cumque deinde ista editio fuisset aliquandiu intermissa propter librum de Confraternitate Mariana, cujus impressionem apud eundem Typographum Voetius magis urgebat, ut prodiret ante tempus Synodi Gallo-Belgicæ, nuper Haga habitæ, in qua de re à se in eo impugnata actum iri putabat, credidi esse officii mei hoc etiam librum statim atque prodiit in lucem, examinare: Non
quidem

quidem quatenus in eo agitur de questione ad religionem à meâ diver-
sam pertinente, quod summa cum diligentia vitavi, ne quam ad ver-
sario darem occasionem obltrependi: sed quatenus ex eo illius maligni-
tatem & mentiendi licentiam clarissimè potui demonstrare. Cum e-
nim Voetius in me non prodeat nisi personatus, & nunc emittat unum
ex suis discipulis, nunc alium, ut quæ illi scripserint præstare non tene-
atur, ac interim tamen sua auctoritate illa confirmet apud eos, qui
considerantes illum esse Ecclesiæ Ministrum, ac proinde esse debere vi-
rum probum & minime mendacem, non credent passurum fuisse disci-
pulos suos, pro se, ac se conscio scribentes, tam infanda crimina mihi
imponere, nisi essem nocens: Necessarium esse putavi omnem istam, qua
tam male utitur, auctoritatem elevare, nonnulla de ipsius factis, do-
ctrina, & meritis exponendo, tum ut me ab ejus calumniarum impor-
tunitate possim liberare, tum etiam ad publicam utilitatem, quia non
mihi soli hac in re est importunus. Nec moror ineptas querelas, qui-
bus, ut ingenium ejus novi, haud dubie invidiam mihi constare cona-
bitur, dicendo me in suâ persona impugnare etiam alios Theologos, ac
de religionis suæ controversiis judicium ferre, quia nemo, qui hoc scri-
ptum legere dignabitur, non agnoscet istud esse falsissimû, ac me ab u-
troque accuratissime abstinuisse. Quin etiam cum his diebus audivisse
sem jactari ab ejus amicis aliquid pro ipso fuisse nuper judicatum in
Synodo Gallo-Belgica, de re diligenter inquisivi, ne forte quid in hoc
scripto haberem, quod ibi fuisset improbatum: sed lectis omnibus ejus
Synodi articulis in quibus aliqua fit mentio Sodalitatis B. Mariae, tan-
tum abest ut quicquam invenerim quod Voetio faveret, quin potius
apertam ejus condemnationem in iis contineri deprehendi. Ait enim
illa Synodus in art. 24. se non probare quod unus ex suis Concionato-
ribus affirmantem istius causæ partem propugnandam susceperit,
motu proprio, & non petita Synodi sententiâ (quamvis rogatus
ab iis, pro quorum defensione id egit) Additque rationem, non quod
causam malam judicet, vel defensionem non equam & bonam, sed
quod ista quæstio generaliter ad omnes Ecclesias pertineat: Ob
quam eandem rationem art. 25. ejus decisionem ad generalem natio-
nis Synodum remittet, quamvis ab Ecclesia Sylvæduicensi rogata esset
ad judicium ferendum: Ex quibus manifestum est illam etiam nullo
modo posse probare quod Voetius motu proprio & non petita suæ

Synodi sententiâ negantem ejusdem causæ partem publice sustinuerit, non ut aliquos defenderet, sed contra ut infamaret, solusque plus auderet quam tota Synodus Gallo-Belgica. Nec putandum est ipsam neganti parti magis quam affirmanti fuisse, ex eo quod consilium dederit pro Senioribus Ecclesiæ ut extra istam controversiam ponantur; addidit enim, propter scandalum quorundam: quæ ratio, ut nempe aliis offendicula non dentur, sufficere solet viris piis, ut sæpe ab iis faciendis abstineant, in quibus nullam vel minimam mali umbram suspicantur; cumque Ecclesiæ Sylva-ducensis quasi visset indiscriminatim de Sodalitio B. Virginis, ac de collegiis Canonicorum aliisque Sodalitiis ab aliquibus sanctis denominatis, qualia multa in his regionibus, sine ullius offendiculo, habentur, Synodus ei respondens non significavit esse ullum discrimen inter causam illius Sodalitii & aliorum, ut neque etiam ullum ullius momenti ex toto Voetii libro colligi potest: etsi hæc alia isti scandalo quorundam minus sint exposita, quia jam longo usu recepta. Denique post librum de Confr. Mar. residuum libri de Phil. Cart. typis mandatum est, quo viso ad ipsum etiam aliquid respondendum esse duxi: atque ita quod tantum epistolam fore putabam paulatim ob copiam materiæ in librum excrevit. Hunc autem in novem partes distinxi, ut singula seorsim legi possint, & ita prolixitatis tedium minuatur.

- In prima respondeo ad libri de Philosophiâ Cartesianâ introductionem, in qua author mea vitia summam voluit recensere. Pag. 1
 In secunda remunerò dominum Voetium narratione quorundam ejus factorum, ex quibus ipsius virtutes primum nosse cœpi. Pag. 16
 In tertia primum & secundum caput ejusdem lib. de Phil. Cart. percurro. Pag. 21
 In quarta meam de usu librorum & doctrinâ Voetii sententiam expono. Pag. 23
 In quinta breviter ago de reliquis istius libri capitibus usque ad paginam 144, sive de duabus primis ejus sectionibus. Pag. 35
 In sexta librum de Confraternitate Mariânâ examino. Pag. 40
 In septimâ quid meritis sit dominus Voetius, & quale specimen charitatis Christianæ ac probitatis libro isto exhibuerit considero. Pag. 62
 In octavâ revertor ad librum de Phil. Cart. ejusque præfationem (quam antea non videram) tertiam sectionem refuto. Pag. 81
 In nonâ ad quartam & postremam ejusdem libri sectionem respondeo, & simul ostendo ejus auctores atrocissima ac plane inexcusabilis calumniæ reos esse. Pag. 93